

Deltaprogramma 2014 | Kust

Bijlage D

Bestuurlijke keuzes Nationale Visie Kust

Deltaprogramma 2014 | Kust

Bijlage D

Bestuurlijke keuzes Nationale Visie Kust

Kompas voor de Kust

De Nationale Visie Kust is in het kader van het Deltaprogramma opgesteld. De visie is het resultaat van goed samenwerken tussen de kustgemeenten, de kustwaterschappen, de kustprovincies en de rijksoverheid met inbreng van maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en bedrijfsleven. De Nationale Visie Kust geeft richting aan het samengaan van duurzame en lange termijn veiligheid van de kust met ruimtelijke en economische ontwikkeling in de kustzone. Het gebied waar de Nationale Visie Kust zich over uitsprekt is het kustfundament (de zone van de twintig meter dieptelijn in zee tot de binnenduinrand op land) en het gebied van de kustzone van het Zwin tot de Eems-Dollard met ruimte voor ondernemen, verblijven, wonen en werken en waardevolle landschappen en natuur.

1. Urgentie van het toekomstperspectief

Ambitie

De kust is een uniek pluspunt van ons land. De kust beschermt miljoenen Nederlanders en hun have en goed in het (grotendeels onder zeeniveau gelegen) achterland tegen overstroming door de zee. De kustzone zelf huisvest meer dan een miljoen bewoners en ondernemers en is gastheer voor vele recreanten, toeristen en bezoekers. Ook herbergt de kust belangrijke bedrijvigheid, natuurgebieden, drinkwatergebieden, landschappen en cultuur. Onze kust fungeert onder andere als wezenlijke aanvulling op het drukke achterland en is daarmee van onschatbare waarde.

Als kustoverheden willen wij (d.w.z. de bij de kust betrokken overheden, verenigd in de Stuurgroep Deltaprogramma Kust) dat de kust in de toekomst veilig blijft en aantrekkelijker en economisch sterker wordt. Daarbij houden we rekening met regionale verschillen in ambitie en mogelijkheden. Door efficiënt werk met werk te maken kunnen we verstandig investeren, kunnen we innovatieve en integrale oplossingen bespoedigen en kunnen we een optimaal rendement van investeringen in veiligheid en ruimtelijke kwaliteit ook op lange termijn en voor toekomstige generaties continueren en verbeteren.

Onder de conditie van veiligheid en in samenspel met het achterland kan de kust zich ontwikkelen tot gouden rand

van Nederland. De intrinsieke economische potentie van de kust kan (ook als regionale vestigingsplaatsfactor) beter worden benut. Er is naar onze verwachting meer maatschappelijk rendement te behalen wanneer we de kustontwikkeling in met name Noord- en Zuid-Holland en Zeeland verbinden met het grotere regionale belang. Wij vinden dat de kust onze gezamenlijke inzet verdient. Vanwege de verwevenheid van langetermijnveiligheid en de ruimtelijke ontwikkeling van vandaag en morgen moeten we daarbij ver vooruitkijken. De ervaring die we sinds 1953 hebben opgedaan, dat we Nederland veilig kunnen houden tegen overstroming, biedt stevig houvast om eendrachtig te kiezen voor verdere ontwikkeling van de kust.

Opgaven

In dit streven pakken wij drie zaken aan:

- a) de structurele veiligheid van kust en achterland (die nu in hoofdzaak op orde is) vereist dat het zandige kuststelsel permanent in evenwicht gehouden wordt met de relatieve zeespiegelstijging door structurele erosie blijvend te compenseren én het meegroeien van de zachte en harde keringen te realiseren;
- b) de economie (die nu gemiddeld gezien stagneert) en de aantrekkelijkheid van de kustzone vereisen kwaliteitsverbetering en ontwikkelruimte. Voor een opleving van de economie is het nodig dat op korte termijn de krachten van overheden en markt gebundeld en gericht ingezet worden;
- c) de interactie tussen veiligheid, aantrekkelijkheid en economie kan in de praktijk verder verbeterd worden. Dat vereist een eendragtige en integrale aanpak. Die aanpak mondt uit in afspraken over multifunctionele oplossingen voor veiligheid en het ruimtegebruik in, op en rond de kering.

Streefbeeld

Ons streefbeeld voor de toekomst is een veilige en vitale kustzone van het Zwin tot de Eems-Dollard. Het kustfundament en de keringen blijven met een optimale kostenbatensverhouding onderhouden en meegroeien met de relatieve zeespiegelstijging opdat toekomstige generaties voldoende ruimte behouden om deze aan mogelijke ontwikkelingen en aan de dan geldende eisen en wensen aan te passen. Dat is het meegroeiprincipe uit het Nationaal

Kader Kust (2011). De maatregelen voor veiligheid zijn optimaal ingepast in de omgeving, in die zin dat lang van tevoren wederzijds geanticipeerd wordt op ontwikkelingen.

In de eenheid van de kust als geheel onderscheiden zich de lokale en regionale verschillen, i.c. de unieke kwaliteiten van de Nederlandse kust van weidse uitzichten, natuurlijkheid, vrije toegankelijkheid, afwisseling van rust en reuring, long en buffer voor de meer verstedelijkte omgeving. Als geheel biedt het een modern, gevarieerd en attractief toeristisch en recreatief product en gewaardeerd woon- en verblijfsgebied met goed bereikbare badplaatsen, stranden, beschermde drinkwatergebieden, jachthavens, recreatiegebieden en vitale natuurgebieden. Ook biedt het een excellent vestigingsklimaat voor ondernemers en zijn er krachtige zeehavens als ankers van de Nederlandse economie. Het op peil kunnen houden van de kustveiligheid is daarvoor van het grootste belang. Veiligheid geeft zekerheid en versterkt op zichzelf al de bereidheid om te investeren. Daarnaast kan het vereiste beheer en onderhoud voor een veilige kust meekoppelkansen bieden, die beter kunnen worden benut. Betere samenwerking is daartoe de sleutel met suppletiezand en meegroeiconcepten als belangrijke middelen.

Dit ontwikkelingspanorama zal niet alleen de kust-economie, maar ook de economie van Nederland, de topsectoren en onze internationale positie een substantiële impuls geven. Bij dat laatste denken wij vooral aan de internationale behoefte aan onze kennis en ervaring met watermanagement en ruimtelijke adaptatie in dichtbevolkte delta's en overige kustzones. Door te blijven innoveren kan de kust fungeren als internationale etalage van waterbeheer en meervoudig ruimtegebruik.

2. Richtinggevende keuzes

Voor elk van de drie hoofdpunten (a. veiligheid, b. economie en aantrekkelijkheid en c. integratie van veiligheid en ontwikkeling) hebben wij richtinggevende keuzes gemaakt.

a) Keuzes voor kustveiligheid

Situatie

De uitgangspositie voor kustveiligheid is goed. De inspanningen voor beheer en onderhoud in de afgelopen decennia hebben hun nut bewezen. De bescherming, die de kust biedt aan het achterland, is toereikend en de kans om achter de duinen, dijken of dammen te overlijden vanwege een overstroming door de zee is bijzonder klein (individueel risico kleiner dan 10^{-5}). De ervaringen met de aanpak en succesvolle afronding van de zwakke schakels zijn uiterst positief. Voorlopig is het uit oogpunt van veiligheid en areaalbeheer verantwoord de kust te onderhouden met minimaal 12 miljoen m³ zand per jaar en hebben we de tijd om al doende te leren en om praktijkinnovaties te testen. Op termijn moet het suppletievolume omhoog. Het is van groot belang om tijdig en interbestuurlijk besluitvorming voor te bereiden voor de toekomstige verhogingen van het suppletievolume en voor het testen van praktijkinnovaties.

De verwachtingen en nieuwe inzichten met betrekking tot de gevolgen van klimaatverandering en relatieve zeespiegelstijging (d.i. inclusief bodemdaling) vereisen de komende decennia de voortzetting van optimaal beheer en onderhoud. We hebben scherper in het vizier wat de gevolgen van relatieve zeespiegelstijging op middellange en lange termijn zouden kunnen zijn. De verwachting voor wat betreft de waterveiligheid is dat de bescherming die de kust biedt de komende eeuw over het algemeen toereikend zal blijven bij optimaal beheer en onderhoud. Dit beeld kan veranderen indien zich nieuwe inzichten aandienen over de effecten van de relatieve zeespiegelstijging op de waterkering of nieuwe inschattingen beschikbaar komen over de gevolgen van een overstroming.

Het waterveiligheidsbeleid gaat de komende jaren over naar de risicobenadering. De consequenties van de actualisering van waterveiligheidsnormen voor de kust worden nog nader uitgewerkt. Het nieuwe waterveiligheidsbeleid gaat uit van drie doelen: een basisveiligheidsniveau van 10^{-5} achter de kering, mogelijk aanvullende bescherming in geval van maatschappelijke ontwrichting en mogelijk aanvullende

bescherming voor vitale infrastructuur. Ook na deze actualisering zal de kustveiligheid naar verwachting toereikend zijn onder de conditie van goed beheer en onderhoud van het zandige systeem. Mogelijk heeft de actualisering ook invloed op de reserveringszones. Dit zal in het Deltaprogramma 2015, dat op Prinsjesdag 2014 verschijnt, duidelijk worden.

Locatiespecifiek is al wel een aantal toekomstige aandachtslocaties voor veiligheid geïdentificeerd, waar de kering in de loop van deze eeuw, ondanks meegroeien kustfundament en handhaven BKL conform huidige praktijk, mogelijk niet meer voldoet. Nieuwe inzichten kunnen leiden tot verandering in het naar voren of naar achter in de tijd schuiven van deze aandachtslocaties en kunnen in principe leiden tot een verandering in het aantal locaties. We moeten dus doorgaan met op de zeespiegelstijging afgestemd beheer en onderhoud en tegelijkertijd anticiperen op mogelijke ontwikkelingen.

Preventie

Preventie is en blijft het uitgangspunt voor de veiligheid van de kust en het achterland. Dat is de eerste laag van meerlaagse veiligheid. Mocht er desondanks toch een calamiteit optreden, dan is evacuatie naar hoger gelegen plekken de enige mogelijkheid. Dat is de derde laag van meerlaagse veiligheid. De veiligheidsregio's moeten hiervoor plannen maken en voorzieningen treffen. Voor de buitendijkse gebieden kunnen maatregelen uit de tweede laag (ruimtelijke inrichting) tot een hogere veiligheid leiden dan nu het geval is.

Meegroeien

Wij streven ernaar dat het kustfundament in evenwicht blijft met de relatieve zeespiegelstijging, dat de kustlijn kan worden gehandhaafd en dat de zandbalans van het totale zandig systeem van de kust op orde blijft. Dat betekent dat het beheer en onderhoud van de zachte en harde weringen wordt voortgezet op basis van het principe van 'zacht waar het kan, hard waar het moet' en dat de kustlijn in stand blijft. De ervaringen daarmee zijn positief en zand is in hoge mate adaptief (flexibel, natuurlijk, snel inzetbaar).

De route voor meegroeien van het kustfundament en de keringen in de komende decennia is als volgt:

Meer suppleren

Om er voor te zorgen dat het kustfundament in evenwicht blijft met de relatieve zeespiegelstijging, de kustlijn gehandhaafd kan worden en de zandbalans in het totale zandig systeem van de kust op orde blijft, werken we met een ontwikkelpad, waarin het volume aan zand om te suppleren geleidelijk wordt vergroot. Omdat we op sommige punten nog te weinig weten van de werking van het zandig systeem om maatwerk te kunnen leveren, leggen we tot 2020 de nadruk op een aanpak van 'leren en innoveren door experimenteren'. Daarbij zijn onder andere pilots voor geulwandsuppleties en buitendelta's in beeld. Het precieze ontwikkelpad voor de ophoging van het volume na 2020 hangt af van de uitkomsten van pilots, onderzoek en monitoring en de daarmee gepaard gaande kennisontwikkeling. Om de doelen te kunnen bereiken wordt gedacht aan een range van 12-24 miljoen m³ suppletiezand per jaar voor de periode na 2020 bij het huidige tempo van zeespiegelstijging. Bij matige tot snelle stijging van de zeespiegel komen grotere volumes in beeld. Dan is te denken aan een range van 30-66 miljoen m³ zand per jaar. Met het ophogen voorkomen we onder andere dat toekomstige generaties alleen nog maar tegen zeer hoge kosten de keringen op orde kunnen houden en dat de Waddeneilanden veel terrein verliezen aan de zee.

Vooruitkijken

Wij willen toekomstgericht omgaan met de keringen door realistisch en zo ver mogelijk vooruit te kijken in

de tijd. Dat kan meer transparantie bieden over de vraag of en hoe de keringen op enig moment in de komende eeuw weer aangepast zullen moeten worden aan de dan geldende veiligheidsomstandigheden en welke ruimte dat biedt voor verantwoord meervoudig gebruik van de keringzone op korte termijn.

Innoveren

Inzetten op onder andere het verduurzamen van het winnen, transporteren en suppleren van zand, zekerstellen van voldoende nabije zandwinlocaties, efficiencyverhoging en kostenverlaging, nieuwe vormen van suppleren zoals zandmotor, zandwindmolen en geulwandsuppleties en experimenteren met nieuwe contractvormen.

Verzachten

Inzetten van zand voor harde keringen ("verzachten") wanneer mogelijk, gewenst en kosteneffectief, omdat inzetten van zand voor onze kust de meest adaptieve en natuurlijke manier van kustversterking en kustonderhoud is.

Hard waar het moet

Niet alles is "zacht" op te lossen. Nederland is ook een land van kundige dijkenbouwers. Per locatie zal bekeken moeten worden wat de beste oplossing is, mede in verhouding tot de lokale economische belangen. De keuze voor zacht of hard is dus geen absolute keuze. Er zijn ook tussenvormen.

b) Keuzes voor economie en aantrekkelijkheid

Situatie

De ontwikkeling van de kusteconomie blijft achter op die van de rest van het land. In het bijzonder dreigt in sommige gebieden van de kustzone de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid sleets te raken vanwege het achterblijven van investeringen. Dat geldt ook voor delen van de woningvoorraad, vooral in sommige badplaatsen. Ook staat de kwaliteit van natuurgebieden onder druk als gevolg van het gebrek aan natuurlijke dynamiek. Voor de gehele kust in het algemeen en voor de Noordzeekust van de Waddeneilanden in het bijzonder geldt dat functies en kwaliteiten behouden moeten blijven. Daarnaast moet de kustzone als geheel zich opmaken voor veranderende maatschappelijke en economische voorkeuren. Mismatch tussen vraag en aanbod leidt tot leegstand, verpaupering en ontvricting van de sociale structuur. De opleving van de economie is er bij gebaat dat partijen in de kustzone goed samenwerken en werk met werk maken. In sommige gevallen gaat dat prima en wordt een resultaat bereikt om trots op te zijn. In andere gevallen ontbreekt de focus op ontwikkelingsplannen, worden er te weinig prioriteiten gesteld en is er te weinig coherentie in plaats en tijd. Daardoor worden kansen gemist. Om dat te ondervangen zijn in het kader van het Deltaprogramma Kust zogenaamde voorhoedeprojecten gestart, waarin geëxperimenteerd wordt met een integrale aanpak van veiligheid en ontwikkeling. Dat heeft mede geleid tot het identificeren van potentiële ontwikkellocaties langs de kust. Dat zijn bijzondere plekken (“parels”), waar economische, ecologische of culturele potenties aan de orde zijn en kansen kunnen worden gepakt, waarmee de kust als ‘gouden rand’ van Nederland substantieel versterkt kan worden.

Pragmatische insteek

De richting die wij kiezen voor versterking van economie en aantrekkelijkheid van de kust is vooral pragmatisch. Dat wil zeggen dat we op basis van ervaringskennis en met oog voor de regionale diversiteit qua aanpak en betrokkenheid stap voor stap waarde en kwaliteit willen toevoegen. Deze stapsgewijze aanpak van de ontwikkeling van de kust tot gouden rand van Nederland betekent dat steeds datgene ter hand wordt genomen waar zich op een bepaald moment kansen voordoen. Met deze visie agenderen we de kust als gemeenschappelijk belang van overheden en markt. We hebben de voorkeur voor organische gebiedsontwikkeling, dat wil zeggen: vraaggestuurd, bottom-up en stapsgewijs aan het werk

gaan. Daarbij komt de wens en de energie voor de ontwikkeling uit het gebied zelf en uit de markt. De rol van overheden is minder bepalend en meer faciliterend. Daarbij is de uitdaging om de ontwikkeling van de kust als geheel voor ogen te houden en lokale en regionale kansen te plaatsen in de context van de totale kustontwikkeling.

Op korte termijn bestaat de route uit de volgende stappen:

Verbinden en uitnodigen

De kustoverheden werken al op verschillende schaalniveaus samen aan de kust. Ook de opgaven en ambities voor de toekomst vragen om samenwerking. Dat geldt voor de grotere, langetermijnvragen rond het ontwikkelpad voor zand (die een tijdsbestek van meer dan een decennium zullen vragen) en voor de gewenste innovaties in de integratie van kustveiligheid, kustontwikkeling en ecologische kwaliteit. Die vraagstukken zullen zich in de praktijk van beheer en onderhoud en bij de gebiedsontwikkeling (zoals bij de parels) aandienen. Dat vraagt mogelijk aanvulling en versterking van huidige samenwerkingsverbanden om de integrale oplossingen realiteit te maken. Die realiteit slaat hierbij zowel op de integraliteit op locatie (in een specifieke badplaats, bij een specifieke kering etc.) als op de samenhang voor de kust als geheel (qua fysiek systeem, maar ook qua samenwerking, afstemming, investeringen etc.). Daarbij gaat het onder meer om meer en beter samenwerken, elkaars denkkraft en kennis benutten en van elkaar leren in de vorm van bijvoorbeeld projectgebonden samenwerkingsverbanden, structurele allianties, MIRT-afspraken en faciliteiten voor het in de gaten houden van de betekenis van specifieke lokale situaties binnen het grotere geheel van de Nederlandse kust. De elementen van lerend werken, het verbinden van publieke en private partijen, het uitwisselen van ervaringen over oplossingen waarmee zowel de kustveiligheid en de kustontwikkeling gediend zijn, zijn belangrijk voor realisatie van deze visie. Hier zal een effectieve vorm voor gevonden worden. De voorlopige werktitel hiervoor is ‘kustcommunity’.

Programmeren

Opstellen van een realistisch uitvoeringsprogramma om de kansen te pakken voor een kwaliteitsslag op de bijzondere plekken aan de kust (de “parels”).

Samen financieren

Organiseren van financiële deelneming. Alle publieke en private stakeholders in de kustzone zouden bereid en in staat moeten zijn om financieel te participeren in dit uitvoeringsprogramma. Het Deltafonds kan als instrument gebruikt worden voor integrale ontwikkelprojecten, met dien verstande dat investeringen in de veiligheid geschieden op kosten van de verantwoordelijke(n) voor de waterkering, de kustlijn en het kustfundament en investeringen die gericht zijn op het realiseren van andere maatschappelijke wensen en behoeften voor rekening komen van de partijen die daar belang bij hebben. Die partijen dragen dan bij aan het Deltafonds. Samen gebruik maken van de fondsvorm heeft vooral als voordeel dat de beschikbare middelen gemakkelijker gespreid in de tijd kunnen worden uitgegeven. De beschikbare middelen nemen hierdoor echter niet toe. Naast deze mogelijkheid van projectgebonden integrale bekostiging met gebruikmaking van de fondsvorm van het Deltafonds wordt onderzocht of een revolving fund voor kustontwikkelingsprojecten levensvatbaar is.

c) Keuzes voor integratie kustveiligheid en kustontwikkeling

Situatie

Door de kustveiligheid op orde te houden en areaal te behouden, worden condities geschapen voor het gebruik van de ruimte in de kustzone. Tegelijkertijd worden vanuit het perspectief van veiligheid ook randvoorwaarden gesteld aan ruimtelijke ontwikkeling. Ook het Natura 2000 beleid, dat kansen biedt voor natuurlijke kustontwikkeling en daarmee bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit van de kust, kan randvoorwaarden stellen aan de ruimtelijke ontwikkeling van de kust.

Co-creëren

Wij kiezen voor het slimmer benutten van de ruimte in de kustzone (zowel fysiek als door de wijze van toepassen van regels) en het creatiever stimuleren van multifunctioneel ruimtegebruik, zoals nieuwe combinaties tussen veiligheid en andere functies. Daarbij onderkennen wij dat het kustveiligheidsbeleid geen wondermiddel is voor ruimtelijke en economische ambities in de kustzone. Er zijn op korte termijn geen grootschalige veiligheidsinvesteringen te verwachten. Aanpassingen in het beheer van de kust kunnen hooguit leiden tot optimalisatie. Er zijn daarom primair acties van andere partijen dan de watersector nodig om de ruimtelijke en economische ambities waar te maken.

De route voor cocreatie is als volgt:

Integreren

Ontwikkelen van innovatieve bouw- en meegroeiconcepten voor alle keringen, waarmee de veiligheid en gebiedsontwikkeling in, op en rondom de keringzone in onderlinge samenhang vorm gegeven kan worden. Meegroeiconcepten zijn integrale concepten. Met het verbeteren van de kennis over de effecten van en de juridische beperkingen aan objecten in de keringzone zal een integrale afweging van veiligheid en ruimtelijke ontwikkeling verbeterd kunnen en moeten worden. Meegroeiconcepten zijn combinaties van maatregelen voor de veiligheid van een kering en voor het gebruik en de inrichting van het gebied op, in en rondom die kering. De maatregelen versterken elkaar. Bovendien kan er altijd op worden voortgebouwd. Dat betekent dat bij de combinatie rekening wordt gehouden met ingrepen, die in de toekomst nodig of wenselijk zijn vanwege klimaatverandering of veranderde maatschappelijke wensen. Op deze manier geven wij invulling aan het begrip ‘adaptief deltamanagement’. Dat houdt in dat we rekening houden met onzekerheden, ruimte open houden voor nieuwe wensen en zoeken naar mogelijkheden om kansen te benutten op een wijze die alle belangen van de kustzone dient, met name in het gebied op, in en rond de kering. Partijen maken daartoe in een vroegtijdig stadium afspraken over de gewenste ontwikkelrichting (2020-2050-2100) zodat kansrijke initiatieven kunnen worden ontwikkeld met minimaal risico op desinvestering.

Experimenteren

Pragmatisch aan de slag gaan met meegroeiconcepten, meervoudig gebruik van keringen en de kansen die zandsuppleties bieden om zoveel mogelijk doelen te bereiken “met één schep zand”. Daarbij zou aangehaakt kunnen worden aan initiatieven die nu door rijk, markt, lokale overheden en maatschappelijke organisaties genomen worden en aan het ontwikkeltraject voor de parels van de kust. Eerste stap om met toekomstige suppletieprogramma's nog meer maatschappelijk rendement te behalen is om na te gaan hoe het proces is te verbeteren. Het gaat er om tot maatwerk te komen, er van uitgaande dat - binnen de randvoorwaarden van veiligheid, areaalbehoud en meegroeien van het kustfundament – de precieze planning en plaatsbepaling van suppleties flexibel is. Een analyse van wat in deze gevallen de meerwaarde is die extra zand kan bieden, is onderdeel van het proces.

Combineren

Het (tijdelijk) plaatselijk creëren van meer mogelijkheden voor natuur en recreatie, bijvoorbeeld met nieuwe tijdelijke vormen van (strand)bebouwing (die de veiligheid niet ondermijnen), het vergroten van de flexibiliteit in de dimensionering van de veiligheidszoning in gebieden waar een overruimte aan veiligheid is en bij het opstellen van het suppletieprogramma door middel van pilots experimenteeruimte bieden om lokaal de maatschappelijke meerwaarde te verhogen met behoud van de veiligheid. Het handhaven van de BKL blijft uitgangspunt. Ook pilots zoals de Zandmotor bieden ruimte voor recreatie omdat een breder strand ontstaat. Bezien zal worden of deze aanpassingen kostenneutraal kunnen worden uitgevoerd of dat extra kostendragers nodig zijn.

3. Vervolg

We gaan werken aan de toekomst van de Nederlandse kust door gezamenlijk en in aansluiting op lopende acties en onderzoek aan de slag te gaan. De basiswaarden en de uitgangspunten van het Deltaprogramma en de ontwikkelprincipes uit het Nationaal Kader Kust (2011) zijn en blijven hierbij van cruciaal belang om adaptief deltamanagement vorm te geven en uit te voeren.

De betrokken regio- en rijkspartijen geven samen invulling aan de onderwerpen van de uitvoeringsagenda. Diverse acties zullen zo spoedig mogelijk in gang worden gezet, zoals het uitwerken van meegroeiconcepten, het innoveren van suppletievormen, -contracten en de winning van zand, het programmeren van suppleties mede in relatie tot het gebruik van de kust, het werken aan de parels van de kust en onderzoek naar bijvoorbeeld de effecten van bebouwing in zandige keringen. Aangezien integrale oplossingen op en in de kering de adaptatie van de veiligheidsmaatregelen in de toekomst complexer kunnen maken, is investeren in kennisontwikkeling en indien nodig bijstelling van wet en regelgeving nodig.

Vanuit het Deltaprogramma wordt de minister van Infrastructuur en Milieu geadviseerd over onder meer de langetermijndoelen van suppleties. Lerend werken, monitoring en langetermijndoelen vormen een belangrijke basis voor Rijkswaterstaat voor programmering van de groei in suppletievolumes. De uitvoering van alle acties wordt geprogrammeerd in het Deltaprogramma 2015 en in gebiedsagenda's. Door deze gezamenlijke uitwerking zullen kustbeheer en kustveiligheid voortaan in meer samenhang met kustontwikkeling geprogrammeerd zijn.

Ook in de Voordelta van de Westerschelde liggen kansen om in synergie de veiligheid, natuurlijkheid en toegankelijkheid van het Schelde estuarium te versterken. De aanpak ervan zal in de grensoverschrijdende samenwerking met Vlaanderen opgenomen worden in de agenda voor de toekomst.

Deltaprogramma

Het Deltaprogramma is een nationaal programma. Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met inbreng van de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Het doel is om Nederland ook voor de volgende generaties te beschermen tegen hoogwater en te zorgen voor voldoende zoetwater.

De deltacommissaris bevordert de totstandkoming en de uitvoering van het Deltaprogramma. Hij doet jaarlijks een voorstel voor het Deltaprogramma aan de Ministers van IenM en EZ. Dit voorstel bevat maatregelen en voorzieningen ter beperking van overstromingen en waterschaarste. Het Deltaprogramma wordt ieder jaar op Prinsjesdag aan de Staten-Generaal aangeboden.

Het Deltaprogramma kent negen deelprogramma's:

- Veiligheid
- Zoetwater
- Nieuwbouw en Herstructurering
- Rijnmond-Drechtsteden
- Zuidwestelijke Delta
- IJsselmeergebied
- Rivieren
- Kust
- Waddengebied

www.rijksoverheid.nl/deltaprogramma

www.deltacommissaris.nl

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Ministerie van Economische Zaken

September 2013

Het eerste Deltaprogramma verscheen op 21 september 2010.
Het tweede Deltaprogramma verscheen op 20 september 2011.
Het derde Deltaprogramma verscheen op 18 september 2012.
Dit vierde Deltaprogramma verscheen op 17 september 2013.